

DOI: 10.26565/2786-5312-2024-99-18
УДК 372.881.111.1

А. В. Черненко

доктор філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, викладач,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; e-mail: nastasiyache2101@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4097-6246>; GOOGLE SCHOLAR:
<https://scholar.google.com/citations?user=qdACDIEAAAAJ&hl;>
RESEARCH GATE: <https://www.researchgate.net/profile/>

Інноваційні підходи до навчання іноземної лексики: роль сучасних цифрових інструментів (в умовах дистанційної освіти)

Сучасний світ характеризується інтенсивною інформатизацією суспільства, що, зі свого боку, суттєво впливає й на освітню галузь та створює нові виклики. Цифрові технології надають широкий спектр можливостей для модернізації освітнього процесу та забезпечення доступності освіти. Імплементція цифрових технологій до освітнього простору дає змогу індивідуалізувати навчання, адаптувати навчальні програми до потреб здобувачів та підвищує ефективність навчання. Однак цифрові технології постійно перебувають у стані розвитку, що зумовлює необхідність постійних пошуків ефективних методів використання цифрових технологій та цифрового навчання, особливо у контексті дистанційної освіти, що й зумовлює актуальність презентованої розвідки. Мета розвідки – представити оглядовий аналіз наявних на сучасному етапі базових цифрових інструментів та ресурсів, які можна використовувати (або адаптувати) для розвитку лексичного складника іноземної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, зокрема, в умовах дистанційної освіти. У роботі виділені функції використання цифрових технологій у галузі освіти та переваги їхньої імплементації до процесу розвитку іноземних лексичних навичок та умінь; представлено аналіз низки цифрових ресурсів, які є доступними для використання, зокрема було проаналізовано: низку електронних словників, вебсайтів, мобільних застосунків та оглядово інструменти на основі штучного інтелекту. Зазначено, що представлені способи використання цифрових ресурсів під час навчання лексиці іноземних мов у контексті вищої освіти можуть допомогти здобувачам опанувати лексичний матеріал та підвищити якість освіти загалом. Отож отримані результати комплексного аналізу базових цифрових технологій доводять ефективність використання електронних ресурсів у викладанні іноземних мов у вищій школі.

Ключові слова: вища освіта, електронний словник, інноваційні підходи, іноземна мова, методика навчання, мобільні застосунки, цифрові інструменти, штучний інтелект.

Як цитувати: Черненко, А. (2024). Інноваційні підходи до навчання іноземної лексики: роль сучасних цифрових інструментів (в умовах дистанційної освіти). *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, (99), 141-147.

DOI: 10.26565/2786-5312-2024-99-18

In cites: Chernenko, A. (2024). Innovative Approaches to Development of Foreign-Language Vocabulary: The Role of Modern Digital Tools in Distance Learning. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*, (99), 141-147.

DOI: 10.26565/2786-5312-2024-99-18

1. ВСТУП

На сьогоднішньому етапі розвиток цифрових технологій впливає на всі сфери сучасного життя – відбувається інтенсивна інформатизація суспільства, що суттєво впливає і на освітню галузь і формує нові виклики. Безумовно, сучасні технології надають широкий спектр можливостей для модернізації та покращення освітнього процесу, забезпечення доступності освіти для всіх верст населення. Однією з головних переваг імплементації цифрових технологій до освітнього простору є можливість індивідуалізації навчального процесу [6, с. 421]. Завдяки різноманітності наявних інструментів, ресурсів, платформ, програм та мобільних застосунків, які дають змогу організації дистанційного навчання, кожен здобувач може навчатися в індивідуальному темпі, який відповідає його індивідуальним потребам та здібностям. Крім того, цифрові технології сприяють створенню навчальних програм, які можна адаптувати до потреб здобувача (як особистих, так професійно-орієнтованих), що сприяє підвищенню рівня ефективності навчання та опанування навчального матеріалу. Загалом сучасні цифрові технології мають потужний потенціал для трансформації та покращення освітнього процесу, зокрема й у контексті дистанційного формату, забезпечення доступності та якості тощо. Впровадження таких технологій в освітню галузь вимагає від викладачів гнучкості, відкритості до новацій та постійного розвитку [1, с. 298]. Отож галузь навчання іноземними мовами не може оминути загальні тенденції у використанні цифрових технологій, адже сучасні цифрові інструменти адаптовані до освітніх потреб та спеціально розроблені для навчання та вивчення іноземної мови здатні якісно підвищити рівень розвитку іноземної компетентності здобувачів.

Однак, зазначимо, що, незважаючи на те, що питання імплементації цифрових технологій в методику навчання іноземних мов представлено розгалуженою системою розвідок, виконаних у напрямі використання інформаційних, мультимедійних [8, с. 36] та цифрових [10, с. 35] інструментів в освітній галузі, усе ще дискусійним залишається питання вибору та реалізації уніфікованих та ефективних дидактичних методів та підходів, які б сприяли розробленню якісної методики цифрового навчання [1; 2; 5; 7]. Окремо варто зазначити, що сфера цифрових технологій перебуває в стані активного розвитку – з'являються нові ресурси, інструменти, технології, що, зі свого боку, зумовлює необхідність постійного оновлення та адаптації методик навчання, пошуку нових навчальних інструментів та ресурсів.

Отож актуальність представленої розвідки полягає в постійній необхідності розроблення підходів до організації навчального процесу та методів розвитку того чи того складника іноземної комунікативної компетентності (лексичної, граматичної

тощо) з використанням цифрових ресурсів, зокрема, в умовах дистанційної освіти та самостійного навчання здобувачів вищої освіти.

Мета презентованої розвідки – представити оглядовий аналіз наявних на сучасному етапі базових цифрових інструментів та ресурсів, які можна використовувати (або адаптувати) для розвитку лексичного складника іноземної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, зокрема в умовах дистанційної освіти.

Об'єкт – інноваційні підходи в галузі навчання та вивчення іноземної лексики в процесі опанування іноземної мови.

Предмет – цифрові інструменти, які сприяють розвитку лексичного складника іноземної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, зокрема в умовах дистанційної освіти.

Для досягнення зазначеної мети вбачається необхідним вирішити такі завдання, зокрема:

- проаналізувати поняття «цифрові технології» та визначити функції інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі;

- проаналізувати та описати низку цифрових ресурсів, які можна використовувати (або адаптувати) для розвитку лексичної іноземної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного формату або самостійної роботи.

У процесі роботи над розвідкою використані такі методи досліджень, як-от: *аналіз методичних та теоретичних літературних джерел* для ознайомлення з актуальними дослідженнями та публікаціями в галузі використання цифрових технологій у навчальному процесі, зокрема щодо розвитку лексичної компетентності, *систематизація* та їх *класифікація*; *метод емпіричного дослідження* для аналізу, *метод опису* та *порівняння* доступних цифрових технологій (та ресурсів); *контентний аналіз* для дослідження структури, змісту та методології роботи із цифровими ресурсами та т. ін.

Практична значущість розвідки вбачається в тому, що проаналізовані матеріали, технології та ресурси можуть бути використані в навчальній та методичній роботі викладачів для модернізації та підвищення якості освітнього процесу закладів вищої освіти.

Короткий аналіз останніх досліджень. Теоретичною базою дослідження послугували праці як вітчизняних дослідників: В. Бикова, А. Гуржія, О. Овчарук, О. Спіріна, І. Костікова [9; 10], О. Кривонос [3], А. Черненко [5; 7], М. Шишкіна, А. Яцишин, які спрямовані на висвітлення методичних питань використання цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти, так і розвідки зарубіжних дослідників, зокрема, Г. Грибер, Д. Деузе, М. Фуллан, Дж. Стоммел та ін.

Окремо зазначимо, що сучасні нормативно-правові документи у галузі вищої освіти також акцен-

тують увагу на необхідності імплементації цифрових технологій до освітньої площини (низка законів, актів, положень, рекомендацій, освітніх стандартів і т. ін.). Так, наприклад, Закон України «Про освіту» [4] визначає однією із основних саме інформаційно-комунікаційну компетентність, яка має бути сформованою у випускників закладів вищої освіти. Усе це віддзеркалює нинішні реалії, де цифрові технології вже необхідний елемент успішної професійної діяльності в різних галузях. Такий підхід сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, спроможних ефективно використовувати сучасні технології у своїй роботі та в подальшому навчанні (life-long learning), сприяє розвитку їхніх аналітичних навичок та критичного мислення.

2. ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В НАВЧАННІ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

У роботі цифрові освітні технології розглядаються як спосіб організації сучасного освітнього середовища, зокрема, дистанційного, яке на сьогоdnішньому етапі здебільшого базується на імплементації таких інструментів та реалізації навчального процесу з їхнім подальшим використанням (активно застосовують цифрові ресурси для організації аудіо- та відеоконференцій, презентацій, вебінарів, наприклад, Zoom, Google Meet, Skype, Microsoft Team тощо). Проте в науковому полі наявні декілька синонімічних термінів, зокрема: «інформаційно-комунікаційні технології», «інформаційні технології», «комп'ютерні технології» та «цифрові технології» [3, с. 162; 5, с. 11; 7, с. 40]. Загалом же під цифровими освітніми технологіями розуміється застосовування широкого спектру електронних засобів та програмного забезпечення для організації освітнього процесу [7, с. 48], покращення його якості та зручності, підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчальної діяльності.

Варто зазначити, що цифрові технології на сучасному етапі спрямовані здебільшого на вирішення традиційних завдань, які постають у процесі навчального процесу, так, наприклад, у навчанні іноземних мов можуть виконувати такі функції, як-от:

- навчальна (спрямована на презентацію нового матеріалу, розвиток комунікативних навичок та умінь тощо);
- виховна (для формування особистісних якостей, поглядів, загальних та професійних компетентностей здобувачів, цінностей, розвитку міжкультурної компетентності тощо);
- розвиваюча (спрямована на розвиток особистості, мислення, творчих здібностей, проєктну діяльність тощо);
- мотивуюча (для зацікавлення здобувачів у предметі вивчення, створення автентичного мовного середовища, яке здатне стимулювати навчальну діяльність здобувачів тощо);

- пізнавальну (формування наукових поглядів та розвитку умінь використовувати їх у практичній діяльності тощо).

Отож можна стверджувати, що цифрові технології можуть допомогти вирішити ключові завдання освітнього процесу, сприяють розвитку загальних та професійних компетентностей майбутніх фахівців різних галузей, сприяють використанню здобутих знань та сформованих умінь та навичок у практичній діяльності.

Основною базовою перевагою використання цифрових технологій на теперішньому етапі є те, що вибір таких ресурсів, які можуть бути застосовані викладачем у процесі навчання іноземної мови, не залежить від матеріальної бази навчального закладу чи наявності серйозних технічних засобів у викладача чи здобувачів. Безумовно, навчальний процес із використанням цифрових технологій (або з елементами використання таких інструментів) характеризується високим рівнем інтерактивності та залученості здобувачів до роботи, створенням унікального мотиваційного та навчально-пізнавального середовища [5, с. 42]. Та як вже було неодноразово зазначено в роботі використання таких технологій у навчальному процесі дає змогу організувати як колективні форми, так індивідуальні, зокрема, самостійне вивчення того чи того навчального матеріалу.

На сучасному етапі існує широка парадигма різноманітних цифрових ресурсів, які можуть бути використані для навчання та вивчення іноземної мови [1]. Так до базових ресурсів, які розроблені з метою формування та розвитку іншомовної компетентності або можуть бути адаптовані до таких цілей, можна віднести: навчальні комп'ютерні програми та застосунки; низку вебсайтів; мультимедійні застосунки; електронні словники; подкасти, пошукові системи та лінгвістичні корпуси, які дають змогу знаходити та добирати автентичні матеріали для їх імплементації до навчального процесу [6, с. 420]. Розглянемо базові та доступні цифрові ресурси, які потенційно можуть бути використані в навчальному процесі зі здобувачами вищої школи для розвитку лексичного складника іншомовної комунікативної компетентності.

Додатково зазначимо, що розвиток іншомовних лексичних навичок – одне із пріоритетних завдань у процесі формування загальної іншомовної комунікативної компетентності, оскільки знання лексики є основою для розвитку навичок говоріння, читання, письма та аудіювання / розуміння мови на слух. Тобто в результаті розвитку зазначених навичок відбувається формування іншомовної компетентності, що є основною метою навчання та вивчення іноземної мови, та необхідною умовою подальшої успішної професійної кар'єри. Це, зі свого боку, пояснює факт необхідності пошуку ефективних методів роботи та підходів, що можуть сприяти опануван-

ню іншомовного лексичного матеріалу, зокрема за допомогою цифрових технологій, та підвищують зацікавленість у процесі вивчення іноземної мови, мотивацію тощо.

Так, на початкових етапах знайомства з новим лексичним матеріалом (зокрема, і з професійно-орієнтованим вокабуляром) базовим, зручним та доступним інструментом може виступити широкий спектр електронних словників, які обладнані зручними пошуковими інструментами. Наприклад, широко розповсюдженими є сервіси машинного перекладу, зокрема: *Google Translate*, *Reverso Context* і т. ін. Серед фундаментальних сервісів, які розроблені спеціально для роботи з лексичними одиницями та можуть запропонувати користувачеві додаткову інформацію, варто виокремити такі ресурси, як-от: *Cambridge Dictionary*, *Oxford Learner's Dictionaries*, *Oxford Languages*, *Collins Online Dictionary*, *Longman Dictionary of Contemporary English*. Використовуючи сучасні електронні словники, здобувачі мають доступ не лише до текстового перекладу / дефініції лексичної одиниці та її транскрипції, а й до аудіо-запису вимови, граматичної довідки щодо тієї чи тієї одиниці, її граматичних форм, структурних особливостей, а також низки текстових матеріалів для ілюстрації функціонування одиниці в контексті, додаткового візуального супроводу тощо. Так, наприклад, використовуючи словники колокацій (наприклад, *Oxford Collocations Dictionary* або ресурси зі схожими алгоритмами роботи) у здобувачів є змога познайомитись із можливістю поєднання тієї чи тієї одиниці з іншими, мовним контекстом, у яких такі комбінації можуть функціонувати. Подібний підхід до представлення та опрацювання здобувачами нової лексики є, безумовно, результативним, оскільки здобувачі не просто бездумно продивляються списки запропонованих викладачем або посібником / підручником одиниць, а в декілька етапів опрацюють їх різними шляхами, через різні канали сприйняття (візуально, аудіально і т. ін), що сприяє глибшому засвоєнню та кращому розумінню матеріалу. Комплексний підхід дає змогу здобувачам не лише вивчати слова, а й розуміти їхній контекст, можливості їх використання в практичних ситуаціях.

Розповсюдженими зараз стали мобільні застосунки, які завдяки своїй доступності та інтерактивності, є популярним та зручним способом опанування іноземної мови. Сучасна площа мобільних застосунків пропонує широкий вибір інструментів, які були розроблені як з метою формування комунікативної компетентності, так і можуть бути адаптовані до використання в навчальному процесі або бути використані у якості додаткового джерела навчального матеріалу. Часто застосунки пропонують комплексні навчальні програми, які включають опанування різних аспектів мови та структуровані за рівнями складності та тематикою, що дає змогу

користувачам обирати необхідний рівень та тематичне поле в залежності від потреб та розвитку мовних умінь та навичок. Деякі із застосунків побудовані на основі ігрового підходу з використанням віртуальних карток (*Anki*, *Duolingo*) або мультимедійних матеріалів (*Memrise*), а інші можуть зосереджуватися на більш традиційному підході до навчання з поєднанням декількох видів роботи (вивчення граматики, лексики, аудіювання) та створювати автентичне мовне середовище (*LingQ*). Для самостійного вивчення мов, а точніше розвитку комунікативних навичок можуть бути використані застосунки, які дають змогу безпосередньо спілкуватися з носіями мови (*HelloTalk*). Загалом сучасні застосунки пропонують широку парадигму вправ та завдань для опанування нового матеріалу та закріплення вивченого. Це можуть бути завдання на зіставлення карток, які містять лексичний матеріал та карток із візуальним відповідником; аудіофраги для тренування вимови та сприйняття лексичних одиниць на слух. Додатковою функцією таких застосунків може бути система досягнення, рівні тощо, що постає мотиваційним складником процесу опрацювання навчального матеріалу. Перевагою використання мобільних застосунків є можливість персоналізації навчання, адже сучасні інструменти можуть аналізувати потреби, прогрес та досягнення користувача та пропонують адаптовані вправи, націлені на опрацювання проблемного матеріалу тощо. Ключовою перевагою є і доступність таких засобів за допомогою смартфонів, планшетів тощо, що дає змогу користувачам опрацювати матеріал у вільний час та зручному місці.

На просунутому етапі сформованості іншомовної комунікативної компетентності, використання подкастів, аудіокниг та відеоресурсів, є ефективним засобом підвищення рівня мовних навичок, розширення словникового запасу та сприйняття мови на слух. Методичною перевагою використання таких ресурсів буде автентичність пропонованих матеріалів, різноманітність тем, візуальний та аудіальний супровід, що, безумовно, впливає на якість засвоєння інформації, можливість пасивного навчання, коли мовні елементи засвоюються без їх активного опрацювання, а паралельно із знайомством з такими матеріалами; безперечною перевагою є і мобільність та доступність таких сервісів [6, с. 423]. Наприклад, розглянемо сервіс *Coffee Break Languages* (<https://coffeebreaklanguages.com/>), який представлений як вебсайт, що містить низку різновекторних матеріалів для вивчення мов, так і каналом на сервісі YouTube. Особливістю сервісу є короткий формат пропонованих матеріалів, супровід короткою теоретичною довідкою, субтитрами та завданнями для опрацювання та закріплення опанованого матеріалу.

На теперішньому етапі інноваційними ресурсами, які можна використовувати як допоміжний

елемент для організації навчального процесу з вивчення іноземних мов, є інструменти зі штучним інтелектом або його елементами. Найбільшого поширення зазнав ресурс – чат-бот *GPTChat* (<https://chat.openai.com/>), робота якого базується на великій мовній моделі та представляє собою модель глибоко навчання. Зазначений засіб відомий своєю здатністю генерувати тексти, давати відповіді на питання, підтримувати діалог із користувачем, «обговорювати» різні теми на основі великого об'єму текстових даних, які опрацювала модель. У навчанні лексики такі інструменти можуть стати корисними для викладачів у процесі підготовки вокабулярів професійно-орієнтованої лексики для здобувачів та розроблення завдань / тестів для опрацювання такого матеріалу. Як допоміжний засіб у навчанні іноземної лексики, ресурси зі штучним інтелектом можуть надати пояснення / дефініцію того чи того слова, надати контекст, у якому такі одиниці можуть функціонувати, запропонувати приклади використання слів та висловів та навіть згенерувати діалоги з певним набором необхідних лексичних одиниць; деякі інструменти здатні й озвучувати пропонований контент. Завдяки такому своєрідному автентичному матеріалу в здобувачів може покращитися розуміння матеріалу, ситуацій коли лексичні одиниці можуть бути використанні тощо. Проте важливо зауважити, що, незважаючи на свої корисні функції, матеріали, які генерується такими ресурсами, поки що не ідеальні та не абсолютно точні, а іноді можуть не відповідати потрібному контексту. Тому важливо в студентів формувати вміння критично оцінювати інформацію, яка їм пропонується такими ресурсами, та паралельно із цим акцентувати увагу на академічній доброчесності [11, с. 11], щоб запобігти зловживанню такими ресурсами.

Додатково, можна рекомендувати здобувачам використовувати онлайн-ресурси, які надають можливість практикувати лексику в реальних комунікативних ситуаціях, такі як форуми, соціальні мережі (Facebook, Instagram тощо) [9, с. 722], ігри та інші вебресурси мовного спрямування. Такі платформи надають можливість практикувати та розвивати навички активного використання лексики в повсякденному мовленні, оскільки розвиток комунікативних навичок у процесі спілкування з носіями мови є найбільш ефективним засобом вивчення мови та її практики.

3. ВИСНОВКИ

У результаті дослідження було розглянуто імплементацію сучасних цифрових технологій у процес навчання та вивчення іноземної лексики, з огляду на компетентнісний підхід до освітнього

процесу вищої школи (зроблено акцент на тому, що такі інструменти допомагають якісно формувати іноземну комунікативну компетентність). Представлений оглядовий аналіз функцій, які виконують цифрові технології у контексті як традиційного підходу до організації навчального процесу, так і в контексті дистанційного формату. Зроблено акцент, що основні функції цифрових технологій в освітньому процесі: навчальна, виховна, розвиваюча, мотивуюча та пізнавальна. У процесі дослідження були описані базові цифрові засоби, які можна використовувати або адаптувати до використання в процесі розвитку лексичного складника іноземної лексичної компетентності.

Серед ресурсів, які можна використовувати для зазначених вище цілей, була проаналізована низка електронних словників, які дають: уявлення про лексичну одиницю; змогу здобувачам не просто запам'ятовувати їхнє значення або переклад; можливість ознайомитися з правильною вимовою, контекстом використання, мовним оточенням, у яких функціонують лексичні одиниці та знайомлять із можливостями поєднання тих чи тих одиниць з іншими. Додатково такі ресурси можуть надати коротку граматичну чи етимологічну довідку. Також було увагу приділено аналізу мобільних застосунків, які можна використовувати для самостійної роботи з опанування лексичного матеріалу. Певну увагу було відведено аналізу інноваційної технології – штучного інтелекту та ресурсів на його основі, які на теперішньому етапі зазнали широкого розповсюдження; та можуть значно реорганізувати освітній процес майбутнього.

Отож у процесі навчання та вивчення іноземної мови в закладах вищої освіти розвиваються іноземні лексичні навички, які необхідні майбутнім фахівцям для професійної діяльності та письмової (чи усної) комунікації іноземною мовою. У результаті імплементації цифрових технологій у здобувачів формується необхідні навички та вміння (зокрема, мовні, мовленнєві, комунікативні, міжкультурні і т. ін.) у площині іноземної мови. Цифрові технології також можуть бути спрямовані й на розвиток навички самостійної роботи та вивчення навчального матеріалу, що, зі свого боку, сприяє формуванню цілісної професійної компетентності здобувачів.

Перспектива подальшого дослідження вбачається у розробленні методичних підходів та методики використання таких ресурсів в освітньому процесі, зокрема в галузі навчання та вивчення іноземної мови, поглибленому аналізу інноваційних цифрових інструментів (наприклад, штучного інтелекту) для їх подальшої імплементації в освітній простір.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Веретюк, Т. (2023). Цифровізація в підготовці іноземних здобувачів (в курсі «Українська мова як іноземна»): огляд інструментів. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молод. вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*, 70(1), 296–303. doi: 10.24919/2308-4863/70-1-45
2. Гаврілова, Л. Г., & Топольник, Я. В. (2017). Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 5(61), 1–14.
3. Кривонос, О. М., & Котенко, О. Д. (2023). Використання цифрових технологій в освітньому процесі. *Наука і техніка сьогодні*, 1(15), 161-175. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1\(15\)-161-175](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1(15)-161-175)
4. Про освіту. № 2145-VIII. (2024). Відновлено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Черненко, А. В. (2023). *Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів іноземних мов в освітньому процесі закладів вищої педагогічної освіти*. (Дис. докт. філософії в галузі педагогіки). Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Відновлено з: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Rada/Razova_rada/02_23/Dysertatsiia_Cherненко.pdf
6. Четверик, В. К. (2023). *Роль цифрових технологій у самостійному вивченні іноземної мови: переваги та недоліки*. Інформаційні технології в освіті та науці : зб. наук. пр. III Міжнар. наук.-практ. конф. Вип. 13. Мелітополь ; Запоріжжя : ФОП Однорог Т. В., 419–424. Відновлено з: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11667>
7. Chernenko, A. (2021). Information and digital competence as a key demand of modern Ukrainian education. *Educational Challenges*, 26(2), 38–51. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2021.26.2.04>
8. Chetveryk, V. (2023). *Multimedia Resources in Foreign Language Learning for Intercultural Competence Development, Learning & Teaching: after War and during Peace* [Electronic Edition]: Conference Proceedings of II International Scientific & Practical Conference, Kharkiv, Ukraine, 10 November, 2023. Kharkiv: H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, 36–37. Retrieved from: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13255>
9. Kostikova I., Miasoiedova, S., Razumenko, T., Chernenko, A., & Pochuieva, O. (2019). Teaching English speaking for FCE: using Facebook as a tool of instructional practice. *Amazonia Investiga*, 8(22), 719–727. Retrieved from: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/825/773>
10. Kostikova, I., Chastnyk, O., Ptushka, A., Yazlovytska, O., & Dovzhenko, O. (2021). Digital technology implementation in students' proficiency development for English listening. *Amazonia Investiga*, 10(48), 34-42. <https://doi.org/10.34069/ai/2021.48.12.4>
11. Sabzalieva, E., & Valentini, A. (2023). *ChatGPT and Artificial Intelligence in Higher Education: Quick Start Guide*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Стаття надійшла до редакції 02.03.2024

Стаття рекомендована до друку 29.04.2024

Anastasiia Chernenko – PhD in Education, associate professor, V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: nastasiyache2101@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4097-6246>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?user=qdACDIEAAAAJ&hl>; RESEARCH GATE: <https://www.researchgate.net/profile/>

INNOVATIVE APPROACHES TO DEVELOPMENT OF FOREIGN-LANGUAGE VOCABULARY: THE ROLE OF MODERN DIGITAL TOOLS IN DISTANCE LEARNING

The contemporary era is marked by the extensive digitalization of society, leading to notable impacts on the educational sphere and the emergence of new challenges. Digital technologies offer vast opportunities for modernizing the educational process and ensuring educational accessibility. Integrating digital tools into education enables personalized learning, and customization of programs to students' needs, and enhances training effectiveness. Nevertheless, the ever-evolving nature of digital technologies necessitates a continuous search for efficient utilization methods, particularly in distance education, making the presented research relevant. This paper aims to provide a comprehensive analysis of fundamental digital tools and resources currently available, which can be employed or adapted for developing the lexical aspect of foreign language communicative competence among higher education students, particularly within the framework of distance education. The work highlights the functions of using digital technologies in education and their advantages in developing foreign language lexical skills. The paper presents an analysis of various available digital resources, including electronic dictionaries, websites, mobile applications, and AI-based review tools. These methods of utilizing digital resources in language learning within higher education can enhance students' mastery of vocabulary and overall educational quality. The results of a comprehensive analysis of basic digital technologies prove the effectiveness of electronic digital resources in teaching foreign languages at the higher education level.

Key words: artificial intelligence, digital tools, electronic dictionary, foreign language, higher education, innovative approaches, mobile applications, teaching method.

REFERENCES

- Veretiuk, T. (2023). Tsyfrovizatsiia v pidhotovtsi inozemnykh zdobuvachiv (v kursy «Ukrainska mova yak inozemna»): ohliad instrumentiv [Digitalization in the Training of Foreign Students (in the Course “Ukrainian Language as a Foreign Language”): An Overview of Tools]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk [Humanities science current issues]*, 70(1), 296–303. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-1-45> (in Ukrainian).
- Havrilova, L. H., Topolnyk, Ya. V. (2017). Tsyfrova kultura, tsyfrova hramotnist, tsyfrova kompetentnist yak suchasni osvritni fenomeny [Digital culture, digital literacy, digital competence as the modern educational phenomena]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia [Information Technologies and Learning Tools]*, 5(61), 1–14 (in Ukrainian).
- Kryvonos, O. M., & Kotenko, O. D. (2023). Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii v osvithomu protsesi [Use of digital technologies in the educational process]. *Nauka i tekhnika sohodni [Science and Technology Today]*, 1(15), 161-175. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1\(15\)-161-175](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1(15)-161-175) (in Ukrainian).
- Pro osvitu [On Education]. № 2145-VIII (2024). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (in Ukrainian).
- Chernenko, A. V. (2023). *Formuvannia informatsiino-tyfrovoyi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov v osvithomu protsesi zakladiv vyshchoi pedahohichnoi osvity*. (Dys. dokt. filosofii v haluzi pedahohiky) [Formation of Information and Digital Competence of Future Foreign Language Teachers in the Educational Process of Higher Pedagogical Institutions. (Pedagogy PhD thesis)]. Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni H. S. Skovorody. Retrieved from: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Rada/Razova_rada/02_23/Dysertatsiia_Chernenko.pdf (in Ukrainian).
- Chetveryk, V. K. (2023). *Rol tsyfrovyykh tekhnolohii u samostiinomu vyvchenni inozemnoi movy: perevahy ta nedoliky [The Role of Digital Technologies in Independent Foreign Language Learning: Advantages and Disadvantages]*, Proc. of the III sci.-pr. conf. “Informatsiini tekhnolohii v osviti ta nautsi” (Vyp. 13) (pp. 419–424). Melitopol ; Zaporizhzhia : FOP Odnoroh T. V. Retrieved from: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11667> (in Ukrainian).
- Chernenko, A. (2021). Information and digital competence as a key demand of modern Ukrainian education. *Educational Challenges*, 26(2), 38–51. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2021.26.2.04>
- Chetveryk, V. (2023). *Multimedia Resources in Foreign Language Learning for Intercultural Competence Development*, Proc. of the II International Scientific & Practical Conference “Learning & Teaching: after War and during Peace”, Nov. 10 (pp. 36–37). Kharkiv: H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Retrieved from: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13255>
- Kostikova I., Miasoiedova, S., Razumenko, T., Chernenko, A., & Pochuieva, O. (2019). Teaching English speaking for FCE: using Facebook as a tool of instructional practice. *Amazonia Investiga*, 8(22), 719–727. Retrieved from: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/825/773>
- Kostikova, I., Chastnyk, O., Ptushka, A., Yazlovytska, O., & Dovzhenko, O. (2021). Digital technology implementation in students' proficiency development for English listening. *Amazonia Investiga*, 10(48), 34-42. <https://doi.org/10.34069/ai/2021.48.12.4>
- Sabzalieva, E., & Valentini, A. (2023). *ChatGPT and Artificial Intelligence in Higher Education: Quick Start Guide*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

The article was received by the editors 02.03.2024

The article is recommended for printing 29.04.2024